

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

УРБАНІСТИЧНИЙ ФОРУМ

Збірник наукових праць

Частина 1

URBAN
FORUM

Київ 2023

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і архітектури
Комітет з питань організації державної влади, місцевого
самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Верховної
Ради України
Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України
Фонд інституційного розвитку української науки
ВГО «Ліга інтернів»
Фонд Ебергарда Шьока (ФРН)
Фонд підтримки будівельної галузі (ФРН)
Краківський політехнічний університет ім. Тадеуша Костюшко
(Польща)
Караденізський технічний університет (Туреччина)

УРБАНІСТИЧНИЙ ФОРУМ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ЧАСТИНА ПЕРША

КИЇВ 2023

Рекомендовано до друку Вченою радою КНУБА, прот. № 10 від 26.06.2023 р.

Редакційна колегія

Куліков П.М. – д.е.н., проф., ректор КНУБА (голова)

Мьоллер П. – член правління, Директор, Фонд Ебергарда Шьока (Німеччина)

Вайзе Т. – віце-президент Фонду підтримки будівельної галузі (Німеччина)

Скрипнюк О.В. – д.ю.н., проф., академік НАПрН, Заслужений юрист України, Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України

Тарута С.О. – народний депутат України, Президент Асоціації народних депутатів України

Андрєєв С.О. – д.н.держ.упр., проф., КНУБА

Деревінський В.Ф. – д.і.н., проф., КНУБА

Йелда Айдин Тюрк – PhD, доц., Караденізський технічний ун-т (Туреччина)

Згурська В.Л. – к.п.н., доц., КНУБА

Карпунцов В.В. – д.ю.н., проф., КНУБА, ВГО «Ліга інтернів»

Кобиларчик Ю. – д.арх, проф., Краківська політехніка (Польща)

Ковальчук О.М. – к.ю.н, доц, КНУ імені Тараса Шевченка

Малкевич А. – д.п.н., проф. (Польща)

Мамедов А.М. – к.т.н., доц., КНУБА

Мамонтов І.О. – к.ю.н., проф., Заслужений юрист України, КНУБА

Марченко М.В. – к.ю.н., Фонд інституційного розвитку української науки, КНУБА

Ноняк М.В. – к.е.н., Інститут держави і права імені В.М. Корецького, КНУБА

Онїщенко Н.М. – д.ю.н., проф., академік НАПрН, Заслужений юрист України, Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України

Перегуда Є.В. – д.п.н., проф., КНУБА

Сердюк Н.А. – д.ю.н., проф., КНУБА

Тригуб Р.М. – к.т.н., доц., КНУБА

Халабуденко О.А. – к.ю.н., доц., КНУБА

Шебек Н.М. – д.арх., проф., КНУБА

Ярощук І.В. – к.і.н., доц., КНУБА

Рецензенти:

Безклубий Ігор Анатолійович – доктор юридичних наук, професор

Дьомін Микола Мефодійович – доктор архітектури, професор

Урбаністичний форум. Зб. наук. пр. За мат. міжнародних наукових конференцій «Просторове планування» (28 квітня 2023 р.) та «Будівельне право» (5 травня 2023 р.). В 2-х ч. Київ–Тернопіль : КНУБА, «Бескиди», 2023. Частина 1. 245 с.

ЗМІСТ

ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОБРАЗ ПІСЛЯВОЄННОЇ УКРАЇНИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЇЇ ВІДНОВЛЕННЯ

Устінова І., Плешкановська А.

Повоєнне відновлення житлової забудови України: проблеми, досвід, перспективи 6

Пилипенко О.

Політика уряду України у галузі культури та національного відродження..... 14

Сингаївська О., Гузеєв А.

Правові аспекти охорони культурної спадщини в Україні та країнах Європейського Союзу (на прикладі Німеччини та Словенії) 19

Шебек Н., Ніколаєв М.

Особливості архітектурно-планувальної організації середовища життєдіяльності людей похилого віку..... 24

Апостолова-Сосса Л., Семенова В.

Район для миру. Кудрявець, виклики війни та пошук відповідей 28

Шебек Н., Романюк А.

Довгострокові сценарії просторового розвитку міста Моршин..... 39

Бачинська Л.

Вплив воєнно-політичної ситуації в Україні на напрямки відновлення міст (на прикладі м. Попасна) 45

Бауман Ю., Панібудьласка А.

Деякі ціннісні моменти просторового планування 50

Гедін М.

Аналіз та оцінка туристичного потенціалу міста Києва : методологічний аспект..... 55

Шебек Н., Рашківська К.

Проблеми і орієнтири просторового розвитку території Фастівської міської територіальної громади Київської області 60

Згурська В.

Уроки європейської політики згуртованості для збереження стабільності політичних систем 67

Лукьянов О.

Концепція Еллен Кей «етика через естетику» та її реалізація в урбаністичному проєкті шведських соціал-демократів «Дім для народу» ..72

Семко В., Басва Ю.

Всеукраїнський перепис населення у контексті просторового планування та сучасних політичних реалій 75

Стеценко С., Гаврильченко О.

Туристична політика післявоєнної Японії: політико-історичні аргументи для України..... 79

Шилова Т.	
Підвищення ефективності роботи громадського транспорту для забезпечення сталої мобильності в містах	84
Ярошук І.	
Нові підходи в концепції відбудови зруйнованого житла.....	89
Комова О., Ратушний П.	
Система соціального захисту населення міста Києва : переваги та недоліки.....	96
Бачинська О.	
Русифікація Маріуполя.....	102
Бондаренко О.	
Інвестиційний потенціал міст	109
Шебек Н., Дерпа Р.	
Еволюційно-генетичний аналіз річки Почайни та її зв'язок з однойменним парком у м. Києві.....	114
Валівко А.	
Особливості політики відбудови руйнувань, завданих повномасштабним російським вторгненням.....	123
Козак С.	
Принципи та методи визначення зон охорони пам'яток культурної спадщини на прикладі пам'ятки національного значення «Земляні укріплення Єлизаветинської фортеці» в м. Кропивницький	126
Лепешко А.	
Екологічні заходи при трансформаційних етапах транспортної інфраструктури в населених пунктах	129
Мизун М.	
До питання реалізації європейської системи місцевого самоврядування у післявоєнний період.....	134

БУДІВЕЛЬНЕ ПРАВО

Апанасенко К.	
Про окремі законопроектні ідеї у галузі містобудування у світлі практики ЄСПЛ.....	138
Батанов О.	
Тенденції розвитку муніципального права у вимірі містобудівної діяльності: концептуальний аспект	144
Пархоменко Н.	
Окремі аспекти трансформації механізму держави в умовах воєнного стану	151
Пилипенко О.	
Законодавство України про правовий статус тимчасово окупованих територій.....	156

Сердюк Н. Науково-інноваційні освітні центри в умовах післявоєнного відновлення міст і регіонів України	164
Чернега В. «Підмурок» механізму правового регулювання містобудівної діяльності в Україні	169
Бабюк А. Міжнародно-правове регулювання правочинів з іноземним елементом	175
Кулеба О., Філіпович О. Правові засади забезпечення вимог цивільного захисту під час планування та забудови територій.....	178
Мамонтов І. Міжнародно-правовий досвід особливостей повоєнного відновлення зруйнованих територій.....	186
Машков К. Особливості регулювання трудових відносин в умовах пандемії.....	190
Медвідь М., Красун А., Світановська Т. Екологічна безпека України: питання теорії та історіографії.....	194
Мироненко В. Контроль над ракетно-ядерним озброєнням як міжнародно-правовий фактор прискорення відбудови України.....	201
Павлова В., Похиленко І. Особливості правового статусу товариства з обмеженою відповідальністю на відміну від інших організаційно-правових форм господарювання	205
Семко В. Понятійно-категоріальний апарат комплексної правової характеристики рекреаційної зони	211
Khalabudenko O. Legal regime of public property: experience of european jurisdictions.....	225
Ярощук І. Правовий аспект у забезпеченні екологічної безпеки будівельних матеріалів.....	232
Продан І. Антикорупційна складова політики відновлення України	240
Халява В. Державно-приватне партнерство у політиці житлового забезпечення учасників бойових дій: зарубіжний досвід та законодавчі перспективи	243

*Марина Мигун,
аспірантка кафедри політичних наук і права,
ORCID: 0000-0001-7505-7042
Київський національний університет будівництва і архітектури*

ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Місцеве самоврядування як форма державного управління базується на демократичних принципах та має свої особливості. Для переважної кількості європейських країн місцеве самоврядування посідає вагомим місце у контексті децентралізації влади і є основою для функціонування місцевих органів управління. У наше сьогоднішнє, коли в Україні відбувається формування нової післявоєнної моделі місцевого самоврядування, важливим є дослідження та вибір системи зі своїм багаторічним досвідом, положення якої у післявоєнний період будуть взяті, як фундаментальні. Спільнотою прийнято виділяти п'ять моделей місцевого самоврядування:

- *англосаксонська модель (США, Велика Британія, Австралія)* передбачає обрання в усіх адміністративно-територіальних одиницях представницьких органів на певний строк, як правило, не більше трьох років. Місцеві представницькі органи формально виступають та функціонують автономно в межах наданих їм повноважень. Пряме підпорядкування нижчих органів вищим не запроваджується. Для англосаксонської моделі характерною є відсутність на місцях повноважних представників центральної влади [5, с. 163];

- *континентальна модель (Італія, Франція, Фінляндія)* характерна поєднанням, з одного боку, виборності представницьких та виконавчих органів на первинному рівні самоврядування (у громадах, комунах) та, з другого – призначення з «центру» повноважних представників державної влади (комісарів, префектів) на регіональному рівні;

- *німецька модель (Австрія, Німеччина)* уособлює поєднання рис вищезазначених англосаксонської та континентальної моделей. Головною відмінною рисою є сполучення автономного місцевого самоврядування на низовому територіальному рівні з державним управлінням на вищому рівні;

- *іберійська модель (Латинська Америка)*, де роль представників центральної влади є значною, враховуючи форму держави та вплив президентської гілки влади на державне управління [3, с. 391];

- *радянська модель* заснована на принципі повновладдя представницьких органів на відповідній території. Особливість моделі пов'язують з ієрархічною підпорядкованістю складових ланок.

Аналіз вище перерахованих моделей демонструє, що найбільшу адаптивність маємо з континентальною моделлю. Континентальна (французька) система передбачає співіснування вертикалі державного управління і системи горизонтального децентралізованого управління, що займається вирішенням питань життєзабезпечення території. Прикладом застосування континентальної моделі місцевого самоврядування є Франція. Зародження реформи децентралізації визначають 1982 р. та пов'язують з Президентом Ф. Міттераном, але ідейний фундамент адміністративно-територіального реформи закладений з 1960-х років, а саме з часів президентства Шарля де Голля.

Децентралізація Франції відбулася у два основні етапи. *Початковим етапом* реформи децентралізації був поступовий курс на делегування повноважень в галузі управління та соціально-економічного розвитку органів місцевого самоврядування і розширення їх автономії. Важливою характеристикою етапу стали також деконцентрація та інституалізація місцевого самоврядування [2, с. 73]. Так, регіон став адміністративно-територіальною одиницею, який має всі необхідні повноваження [6].

Другий етап децентралізації спрямований на вирішення політичних процесів, співвідношення соціальних груп та політичних факторів, які їх представляють, і як результат мали політичні наслідки. Розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування направлені на зменшення територіального управління та державних витрат.

Якщо провести аналогію, можна помітити, що структура децентралізації Франції має чимало спільного зі структурою реформи децентралізації в Україні. Стосується це як фінансової складової, так і складової міжмуніципального співробітництва, укрупнення громад. На етапі післявоєнного відродження перед Україною постануть ідентичні питання і проблематика, що і були до війни.

По-перше, і одне із основних - це фінансова автономія, самостійність громад, яку можна досягти за рахунок залучення інвесторів, міжнародних капіталів та надходжень. Після війни значна кількість громад зіштовхнеться з потребою заощаджень фінансів, низьким ресурсним забезпеченням та нестачею кадрів. Інвестиції іноземних капіталів допоможуть у вирішенні фінансових складнощів.

По-друге, аспект міжмуніципального співробітництва. Відповідно до Реєстру про співробітництво громад [4] станом на 28.02.23 р. зареєстровано 925 угод. У співвідношенні до кількості об'єднаних територіальних громад (періодом на 02.05.23 р. їх налічується 1439) [1], маємо дуже низькі показники співробітництва.

По-третє, укрупнення регіонів, тому як реформа 2020 року не торкнулася обласного рівні. Реалізація цих заходів потребуватиме політичного союзу зацікавлених соціальних груп та спільної взаємодії.

Таким чином, орієнтуючись на найкращі практики європейських країн щодо ідейного функціонування органів місцевого самоврядування, особливо Франції, варто брати до уваги політичні передумови реалізації реформи. Світова практика зазначає, що французька модель на сьогодні є найуспішнішою моделлю впровадження реформи децентралізації. У свою чергу післявоєнний період в Україні вимагатиме чітких політичних рішень по територіальному відновленню громад та подальших заходів покращення системи місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Децентралізація дає можливості. Кількість територіальних громад. URL: <http://surl.li/ksuyi> (дата звернення: 02.05.2023).
2. Перегуда Є. В. Виконавча влада України: Політико-правові аспекти модернізації: монографія. К.: Логос, 2013. 408 с.

3. Попко В. Іберійська модель місцевого самоврядування. Часопис Київського університету права. 2016. № 3.
4. Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад від 28.02.2023р. URL: <http://surl.li/kcuym> (дата звернення: 02.05.2023).
5. Стешенко Т., Шпак Ю. Сучасні моделі місцевого самоврядування. URL: <http://surl.li/ekxnu> (дата звернення: 02.05.2023).
6. La loi constitutionnelle du 28 mars 2003 relative à l'organisation décentralisée de la République. – Retrieved from: <http://surl.li/efwju>.

Підписано до друку 01.08.2023 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк офсетний. Зам. № 77-291
Умов.-друк. арк. 12,3. Обл.-вид. арк. 13,6.
Тираж 100 прим.

Віддруковано ФО-П Шпак В. Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію В02 № 924434 від 11.12.2006 р.
м. Тернопіль, бульвар Просвіти, 6/4. тел. 097 299 38 99.
E-mail: tooums@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 7599 від 10.02.2022 р.